MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ

az EFOP-1.4.3-16 Biztos Kezdet Gyerekházak és „Jó kis hely" - kistelepülési komplex gyermekprogramok támogatása című felhívás,

valamint

az EFOP-2.1.2-16 Gyerekesély programok infrastrukturális háttere című felhívás tevékenységeinek tervezéséhez

BIZTOS KEZDET GYEREKHÁZAK KIALAKÍTÁSA

Az EFOP-1.4.3-16 felhíváshoz kapcsolódó elvárások

1. Biztos Kezdet - fogalmi megközelítés

A Biztos Kezdet program hitvallása az, hogy a társadalmi felzárkózás kulcsa a kora gyermekkori integrált, komplex fejlesztés a család és a tágabb környezet aktív részvételével.

Tapasztalati és mérési adatok mutatják, hogy a nagyfokú szegénység, a pszicho-szociális depriváció olyan mértékű, komplex elmaradást okoz az egyének illetve a családok életében, amely generációkon keresztül húzódó visszafordíthatatlan folyamattá dagadhat. A megerősödő hátrányos helyzet jellemzővé válik, és az egyénekre, a családokra, a lakóhelyi kis és nagyobb közösségekre egyaránt hatással van.

A Gyerekházak általában hátrányos helyzetű térségben, településen vagy nagyobb település szegregátumában vannak. Ezeket a területeket olyan mutatók jellemzik, mint például a magas szegénységi arány, rossz egészségi mutatók, alacsony iskolázottság, magas munkanélküliség. Ezzel szemben áll a mindezeket kezelni hivatott humán szolgáltatások mennyiségi és/vagy minőségi hiánya.

A gyermekek egy jelentős részének testi-lelki jólléte már születésétől, illetve még előtte, eleve sérül. Még az egészségesen született gyerek is nehezen, vagy egyáltalán nem kompenzálható hátrányokat szenved a megfelelően gondoskodó fizikai és lelki környezet nélkül. Számos kutatás, tudományos kísérlet bizonyítja, hogy a méhen belüli és a koragyerekkori élet a személyiség egészének fejlődését meghatározza, például:

- az idegrendszeri fejlődés alapjait, sőt a későbbi fejleszthetőségét,
- a szülő-gyermek kapcsolati mintát, amely egy életen keresztül alapja lesz minden szociális viszonyrendszerünknek,
- a korai gyerekkor tapasztalatait, a családi hatásokat, az értékrendünk alapjait, amelyek a későbbi iskolai, serdülőkori, sőt felnőttkori beilleszkedési, magatartási problémák gyökerei is egyben.

2. A Biztos Kezdet Gyerekház

A Biztos Kezdet Gyerekház olyan kisgyermekes családokat érintő szolgáltatás, amely hozzájárul az egyéni és társadalmi hátrányokból fakadó kockázatok csökkentéséhez, elkerüléséhez és a szegénység újratermelődésének megakadályozásához. A Gyerekház a leghátrányosabb helyzetű kistérségekben, településeken, valamint települési szegregátumokban az óvodáskor alatti gyereket nevelő családok felkutatására és a szolgáltatásokba történő bevonására törekszik, a település

Magyarország Kormánya
Európai Unió
Európai Strukturális és Beruházási Alapok
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

legrosszabb helyzetben lévő családjainak elérése és a szolgáltatások igénybe vételéhez szükséges motiváció kialakítása révén. A kötelező óvodáztatás kezdetének leszállításával 2015. szeptember 1-jétől a Biztos Kezdet Gyerekház elsősorban a 3 év alatt gyerekekre és szüleikre koncentrál, hiszen egyik célja az óvodára való felkészülés támogatása, míg a másik nem kisebb cél a kisgyerekes családok életszemléletének változása, jövőképük erősítése.

A Biztos Kezdet Gyerekházak hosszú fejlesztési folyamat részeként jöttek létre, jellemzően az Európai Unió (TÁMOP) és a Norvég Alap által társfinanszírozott projektek keretében.

2012-től az uniós projektet lezárt Gyerekházak hazai költségvetési támogatást kapnak működésükhöz.

2013. január 1-jétől a Gyerekházak bekerültek a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) szolgáltatásai közé. A Gyerekházak esetében ugyanakkor a Gyvt. gyermekjóléti alapellátásokra vonatkozó rendelkezéseit nem kell alkalmazni.

A Biztos Kezdet Gyerekház szabályozása a Gyvt. szerint:

38/A. § (1) A Biztos Kezdet Gyerekház (a továbbiakban: Gyerekház) célja a szocio-kulturális hátrányokkal küzdő, elsősorban a hátrányos helyzetű vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egészséges fejlődésének biztosítását támogató, fejlődési lemaradását kompenzáló, a szülői kompetenciákat erősítő, a szülő és különösen az óvodáskort még el nem ért gyermek számára együttesen biztosított társadalmi felzárkózást segítő prevenciós szolgáltatás biztosítása.

(2) A Gyerekház a gyermek és család sikeres társadalmi integrációja érdekében együttműködik különösen a gyermekjóléti szolgálattal, a védőnői szolgálattal, az óvodával, egyéb gyermekintézménnyel, valamint szükség esetén a jelzőrendszer egyéb tagjaival.

A Biztos Kezdet Gyerekházakkal kapcsolatos legfontosabb szakmai elvárásokat a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30) NM rendelet tartalmazza.

3. A Biztos Kezdet Gyerekházak működésének alapelvei

***Hozzáférés**:*

A szolgáltatások a kisgyermeket nevelő családok számára jól megközelíthetőek: babakocsi/bicikli távolságra vannak, vagy rendszeresen biztosított a más módon megoldott megközelítés, pl. tanyás térségben lévő Gyerekházaknál, valamint az olyan településen működő Gyerekházak esetében, ahol a gyerekek alacsony száma miatt beszállítás is történik más településekről.

A Gyerekház nyitva tartása folyamatos és rendszeres, munkanapokon 9,00-13,00 óra között. A szolgáltatások a célcsoport számára ingyenesek, a Gyerekház programjai a település összes kisgyerekes családja számára nyitottak. A Gyerekház a képességek kibontakozását segítő személyi és tárgyi környezetet biztosít állandó szakember vezetése mellett, rugalmasan alkalmazkodik a helyi igényekhez és biztosítja a választás lehetőségét.

Szülőkkel való együttműködés:

A program meghatározó eleme a szülők aktív részvétele, a velük való tartalmas együttműködés, a szülői kompetenciák megerősítése, a családok egészségügyi, szociális, gyermekjóléti, oktatási, munkaügyi szolgáltatásokhoz való hozzájutásának segítése. Az együttműködés célja továbbá az egyéni kompetenciák erősítése, a tanulási motiváció felkeltése, a képzettség hiánya miatt a munkaerő-piacról kiszoruló fiatal szülők foglalkoztathatóságának javítása.

***Szakmaközi együttműködés*:**

Az alapellátásokhoz és a speciális szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása egyaránt fontos a hátrányos helyzet újratermelődésének megtörése érdekében. A problémák korai felismerése és az esetleges fejlődési elmaradások kezelése érdekében is elengedhetetlen a különböző szakmák közötti együttműködés. A Gyerekház tagja a gyermekvédelmi észlelő és jelzőrendszernek is. A Gyerekház építhet a szakmaközi együttműködésekre a nagyobb testvérekkel, szülőkkel, nagyszülőkkel, közösséggel való munkája során is.

Szakirodalmi ajánlás

A Biztos Kezdet Gyerekházak munkája, komplex, sokirányú, ezért a kapcsolódó szakirodalom is több szakterületet ölel fel: gyermekfejlődés, gyermekszegénység, gyermeki jogok, oktatás, romaügy, stb. E területeken az alapvető szakirodalom ismerete és az aktualitások nyomon követése segíti és tudatosítja a Gyerekházakban folyó napi munkát.

Kapcsolódó irodalom: az Emberi Erőforrás Támogatás Kezelő Gyerekesély program honlapján: http://gyerekesely.eu

4. A Biztos Kezdet program stratégiai céljai[1]

A program hosszú távú célkitűzése olyan gyerek- és családbarát szolgáltatási környezet kialakítása országos szinten, amely a szülők partneri bevonása és aktív részvétele mellett koragyermekkorban egyenlő esélyt biztosít a veleszületett képességek kibontakozásához, a minél korábbi - lehetőleg 3 éves kortól - óvodai részvételhez és a sikeres iskolakezdéshez.

1. Az óvodába lépő gyermekek legyenek egészségesek, érjék el veleszületett képességeik optimumát (a minden fejlődési területet érintő - mozgás, értelem, érzelem, nyelv és kommunikáció, észlelés - szakmailag megalapozott emberi és tárgyi környezet biztosításával).
2. Történjen meg a szülők együttműködésének megnyerése, támogatása saját erőforrásaik mobilizálásában és a hiányzó kompetenciák megszerzésének segítése ahhoz, hogy gyermekük személyiségfejlődése egészséges, harmonikus és optimális legyen.
3. Valósuljon meg a helyi közösségekben a program befogadása és a program helyi közösségekbe való beágyazódása. .
4. Történjen meg helyi szinten a 0-3 éves gyermekekkel foglalkozó intézmények és/vagy szakemberek feladatainak és felelősségének láthatóvá tétele a közöttük levő együttműködés megvalósítása és a szolgáltatások elérhetővé tétele, a korai felismerés és megelőzés érdekében.

5. A Biztos Kezdet Gyerekház program alapszolgáltatásai

a) A gyermekek fejlődését közvetlenül támogató szolgáltatások

- Gyerekekkel való rendszeres foglalkozás a szülő bevonásával, vele partneri együttműködésben.
- A gyermekek fejlődésének nyomon követése és fejlődésük (állapotuk) felmérése.
- A gyermekek fejlődési elmaradásának, zavarainak szűrése. Azonosított fejlődési zavar, elmaradás, vagy annak gyanúja esetén a gyermeknek és szüleinek fejlesztő szakemberhez történő eljuttatása vagy a hozzáférés Gyerekházban történő biztosítása, valamint a kezelés nyomon követése.
- Rendszeres team-megbeszélések a helyi szakemberek között.

[1] Biztos Kezdet Program - Partneri együttműködésben a gyerekekért - képzést kísérő Munkafüzet

Magyarország Kormánya
Európai Unió
Európai Strukturális és Beruházási Alapok
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

b) A szülőkre, családra irányuló szolgáltatások

- A korszerű gyermeknevelési alapelvek közvetítése a gyerekekkel való foglalkozások során.
- Ismeretterjesztő anyagok készítése és terjesztése.
- Szülésre, gyerek fogadására való felkészülés, családtervezési ismeretek átadása.
- Gyermeknevelési kérdésekkel kapcsolatos csoportos szülői beszélgetések szervezése.
- Egyéni konzultációk tartása, szervezése a szülőkkel, nagyszülőkkel.
- A gyermek otthonának felkeresése.
- A hátrányos helyzetű (köztük roma) családok fokozott bevonása.
- A szülők megerősítése szülői-, általános állampolgári - és munkavállalói szerepeikben.
- A kisgyermek testvéreivel való foglalkozás, pl. a gyermeket esetenként a Gyerekházba kísérő nagyobb testvért is be lehet vonni a Gyerekház programjaiba, de szükség esetén számukra külön programok is szervezhetők (pl. a Gyerekházba a kistestvért gyakran elkísérő serdülő lányok motiválása a továbbtanulásra, felkészítésük a felelős szülővé válásra).

c) A helyi közösségre irányuló szolgáltatások

- A helyi döntéshozók és a fenntartó informálása a Gyerekház működéséről.
- A közösség életében való részvétel, közösségi rendezvények szervezése.
- Kapcsolódás az adott településen illetve mikrotérségben/járásban elérhető fejlesztési forrásokhoz.

d) A társszakmák közötti együttműködést segítő szolgáltatások

- A partnerekkel szakmai kapcsolattartás biztosítása, rendszerszerű, folyamatos együttműködésük megszervezése.
- Esetmegbeszélések kezdeményezése és lebonyolítása.
- Részvétel a gyermekvédelmi észlelő-és jelzőrendszerben.

6. A program célcsoportjai

Közvetlen célcsoport

A hátrányos helyzetű településeken, településrészeken, illetve hátrányos helyzetű családokban élő 0-3 éves csecsemők és kisgyerekek és az őket nevelő szülők, ill. hátrányos helyzetben élő várandósok.

Közvetett célcsoport

A közvetlen célcsoport hátrányos helyzetének csökkentése érdekében tenni tudó döntéshozók, szakemberek. Azok a szakemberek, akik biztosítják a tünetek és kockázatok felismerését, kezelését szoros szakmai együttműködés keretében.

A gyerekek illetve szüleik szűkebb és tágabb társadalmi környezete.

7. Helyszín

A Biztos Kezdet Gyerekházat jelen felhívás értelmében olyan településeken lehet létrehozni, ahol a lakosságszám 1000-4000 fő közötti és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek aránya több mint 50 % (azaz legalább 51 %)

8. Szakmai tervre vonatkozó elvárások[2]

A Szakmai terv a pályázati dokumentáció azon eleme, mely bemutatja a program megfelelő célzottságát/szükségességét, a BK program/Gyerekház indulását, közösségi beágyazódását, a szükségletekhez, ill. a Biztos Kezdet programhoz illeszkedő célokat, tevékenységeket, a célcsoportok elérésének, bevonásának módját, a benntartás garanciáit.

A támogatást igénylőnek be kell mutatnia:

a) hogy milyen, a gyerekeknek szóló ellátás/intézmény/szolgáltatás/program/ érhető el (hozzáférhető) jelenleg a településen és mi az, amire folyamatban lévő pályázatuk irányul, továbbá hogy a meglévő elemekhez hogyan kapcsolódik a tervezett szolgáltatás;

b) a célcsoportot és

c) a célcsoport szükségleteit,

d) a bevonás tervezett módját,

e) a szolgáltatás kialakításának lépéseit,

f) a célcsoport számára tervezett foglalkozásokat és programokat (mindegyik esetben jelezve, hogy mely tevékenységekhez kapcsolódnak és mi a céljuk), a vállalt indikátor célértékeinek teljesülését,

g) az EFOP-141-15 kiemelt projekttel való együttműködést,

h) amennyiben a fejlesztésbe együttműködő partner is bevonásra kerül, az együttműködés szakmai tartalmát és az egyes partnerek által megvalósított tevékenységeket,

i) önkormányzati igénylők esetében be kell mutatni a tervezett fejlesztés illeszkedését a Helyi Esélyegyenlőségi Programhoz.

a) Gyerekeket érintő szolgáltatások

Ebben a részben be kell mutatni, hogy milyen, a gyerekeket, gyerekes családokat érintő szolgáltatások működnek a településen, milyen kapacitással, továbbá, hogy a szűkebb 3 év alatti célcsoport számára milyen szolgáltatások állnak rendelkezésre településen/ellátási körzetben. Szintén be kell mutatni, hogy a kialakítandó Gyerekház működése során hogy fog kapcsolódni ezekhez, milyen szerepet tölt be a helyi szolgáltatórendszerben és hogy ágyazódik be a helyi közösség életébe. Meg kell tervezni a Gyerekház indításának előkészítését a településen, a szolgáltatás ismertté tételével a családok, szakemberek, döntéshozók körében. Jelenleg zajlik az EFOP-1.4.2-16 integrált térségi gyermekprogramok járási pályázatok tervezése. Nagyon fontos, hogy amennyiben a Gyerekház az.EFOP-1.4.2-16 integrált térségi gyermekprogram célterületén létesül, a két projekt összehangolása megtörténjen már a tervezés időszakában. Például: ha a járási pályázat foglalkoztat fejlesztő szakembereket (pszichológust, fejlesztő pedagógust, családi mentort, stb.), azok tevékenykedhetnek/tevékenykedjenek a Gyerekházban (is) vagy ha „okoskonyha” klubot

[2] EFOP-1.4.3-16 Biztos Kezdet Gyerekházak és „Jó kis hely” - kistelepülési komplex gyermekprogramok támogatása című felhívás

hoz létre a járás településein, az működhet a Gyerekházban (is). Ugyanakkor a Gyerekház kapcsolódjon be, vegyen aktívan részt a járási pályázat családokat, települést érintő megmozdulásokon, programokon

b) és c) Célcsoport, a célcsoport szükségletei

A cél, hogy be kell mutatni a kisgyerekes családokat és szükségleteiket, különösen a 3 év alatti gyerekeket nevelő családok esetében. A szükségletfelmérés feltárja a célcsoport tekintetében a legfontosabb mutatókat: létszámuk, anyagi, foglalkoztatási, lakáshelyzetük, legégetőbb problémái és fejlesztési szükségleteik.

d) A célcsoportok elérésének, bevonásának módja, a benntartás, együttműködés garanciái

A Biztos Kezdet Program/Gyerekház működésének sikere attól függ, be tudjuk-e vonni azokat a családokat, akik – rászorulóként – elsődleges célcsoportja a programnak, ill. hogy meg tudjuk-e teremteni a szakmaközi együttműködést (ha van, növelni a hatékonyságát). A gyerek a Gyerekházban a szülővel együtt van jelen, ezért a szülők/családtagok igényeinek/érdeklődésének felkeltése kulcsfontosságú. Ez – az eddigi tapasztalatok szerint – akkor lesz hatékony, ha a bevonás a személyes jellegű beszélgetésekre épít, részt vesznek benne azok (védőnő, családsegítő, óvónő, tanító, gyerekorvos, stb.), akik referenciaszemélyként jelennek meg a családok életében. Az ő megnyerésük és bevonásuk már fél siker! Érdemes a bevonandó családok/szülők esetében egyénileg mérlegelni: kinek mi lehet fontos annak érdekében, hogy bejöjjön a Gyerekházba, ill. hogy rendszeres látogató legyen. Kerüljük a személytelen módszereket (szórólapozás) és a túlzott, szinte „kényszeres" bevonást („pedig nekik milyen nagy szükségük lenne rá!") Tartsuk tiszteletben a szülők egyedi bevonódási igényét (időben, módszerben, stb.).

e) A szolgáltatás kialakításának lépései

A Gyerekház szolgáltatásainak ismertté tétele, a Biztos Kezdet program beágyazása a települési közösség életébe

A Biztos Kezdet program a települések életébe olyan újszerű szolgáltatásokat hoz, amelyekről az érintetteknek (döntéshozók, szakemberek, családok) nincs tapasztalati élménye – hiszen a Gyerekház teljesen más, mint az ismert intézmények, pl. bölcsőde, óvoda, családi napközi, stb. Mint minden ismeretlen dolog – ill. egyáltalán a változás – többekből válthat ki ellenállást, ami érintheti a döntéshozók támogatásának mértékét, a családok bevonásának sikerességét, a szakemberek együttműködésének hatékonyságát. Fontos, hogy a program megkezdése (a Gyerekház megnyitása) előtt minden érintett ismerje meg a BK szolgáltatásokat, azok specialitásait, ill. a program hozadékait az érintettek számára.

> Célszerű a tervezési és a megvalósítási folyamatba bevonni a település kulcsembereit, kinek-kinek azt adni, ami számára fontos: információ, feladat, stb. Javasolt módszerek: egyéni, fókuszcsoportos beszélgetések, lakossági fórum, előadók meghívása, közeli Gyerekházak látogatása.

f) A célcsoport számára tervezett foglalkozások és programok bemutatása

Mindegyik esetben jelezve, hogy mely tevékenységekhez kapcsolódnak és mi a céljuk, bemutatva a vállalt indikátor célértékeinek teljesülését. A módszertani ajánlásokat a 9. pont tartalmazza részletesen.

g) Az EFOP 1.4.1 kiemelt projekttel való együttműködés

A Biztos Kezdet Gyerekházat létrehozó EFOP-1.4.3-16 kedvezményezettjeinek kötelező az együttműködés az EFOP-1.4.1-15 kiemelt projekttel. Ennek keretében az alábbi tevékenységeket kell tervezni, megvalósítani:

- Egységes képzésen való részvétel a Biztos Kezdet Gyerekház munkatársai és a Gyerekház partnerei számára.
    - *120 órás Biztos Kezdet alapképzés* a Gyerekház munkatársai számára: 4x háromnapos képzési alkalom, legalább 2 fő számára;
    - *40 órás Biztos Kezdet partnerképzés a Gyerekház partnerei (jelen pályázat szakmai vezetője, védőnő, óvónő, családsegítő, fenntartó, a járás EFOP-1.4.2 Integrált térségi gyermekprogramjának koragyerekkori koordinátora, stb.) számára: 2x kétnapos képzési alkalom, legalább 4fő számára*

  Javaslat a költségek tervezésére: a képzés az EFOP-1.4.3-16 kedvezményezettjei számára ingyenes, (a képzőket az EFOP 1.4.1 kiemelt projekt biztosítja), tervezendő költségek:

Képzési napok száma: Biztos Kezdet alapképzés Biztos Kezdet partnerképzés	 12 nap 4 nap
Javasolt képzési szálláséjszakák száma Biztos Kezdet alapképzés Biztos Kezdet partnerképzés	 8 éjszaka/fő 2 éjszaka/fő
Javasolt útiköltség: Biztos Kezdet alapképzés Biztos Kezdet partnerképzés	 200 km/fő 200 km/fő
Javasolt bruttó szállásköltség:	8.000 Ft/fő/éj
Javasolt bruttó étkezési költség:	5.000 Ft/fő/éj

- Együttműködés a kiemelt projekt mentoraival. A Biztos Kezdet Gyerekházak működését mentorhálózat segíti. A támogatás új Gyerekházak létrehozása esetén rendszeres, legalább havi egy alkalommal, személyes mentori jelenlétet biztosít, melynek célja a Gyerekház, mint szervezet létrehozása, a Biztos Kezdet program/szolgáltatások elindítása, helyi igényekre szabása, a munkatársak (kiemelten a vezető) szerepbe helyezése, munkájuk segítése. A mentor nyomonköveti és segíti a Gyerekház működését, a szolgáltatásokhoz kapcsolódó feladatok tervezését, szervezését, értékelését. Segíti a partnerkapcsolatok kialakítását, hatékonyságának növelését, a projekt (BK Gyerekház kialakítása) megvalósítását.

- Részvétel a Biztos Kezdet műhelyeken. A Biztos Kezdet programban jelenleg 112 Gyerekház működik. Számuk gyarapodásával a szakmai támogatási rendszer is változni fog. A Gyerekházak munkájának javítása céljából olyan *regionális szintű műhelyek* szervezésére kerül sor, melyek biztosítják a folyamatos és egymástól való tanulást, ill. a hálózatosodást. A műhelyeken való részvétel kötelező, valamint lehetőség van műhely tervezésére, szervezésére is.

  Javaslat a költségek tervezésére: a műhelyek az EFOP-1.4.3-16 kedvezményezettjei számára ingyenes, (a műhelyvezetőket/mentorokat az EFOP 1.4.1 kiemelt projekt biztosítja), tervezendő költségek:

  Műhelyen való részvétel esetén:

Javasolt útiköltség: negyedév/műhely	120 km/fő

  Műhelyszervezés esetén:

Javasolt bruttó terembérlet:	50.000 Ft
Javasolt bruttó előadói díj:	100.000 Ft
Javasolt bruttó catering díj: (javasolt létszám maximum 30 fő)	1.000 Ft/fő

- Dokumentációs rendszer töltése. A BK Gyerekházak egy on-line monitoringrendszerben végzik a dokumentációt, melyet a kiemelt projekt működtet. A dokumentációs rendszer adatszolgáltatása a Gyerekházak részéről kötelező.
- Mivel a benyújtáskor még nincs együttműködési megállapodás – a pályázó részéről közölni kell, kik lesznek az együttműködésbe bevont személyek, azaz a gyerekház leendő munkatársai. A személyek telefonos, e-mailes elérhetőségét is közölni kell. Amennyiben a fejlesztésbe együttműködő partner is bevonásra kerül, e részben be kell mutatni az együttműködés szakmai tartalmát és az egyes partnerek által megvalósított tevékenységeket.
- Önkormányzati igénylők esetében be kell mutatni a tervezett fejlesztés illeszkedését a Helyi Esélyegyenlőségi Programhoz.

9. Módszertani ajánlások a tevékenységek megtervezéséhez és megvalósításához:

A tevékenységekhez szükséges módszertan ismertetése nem követi a felhívásban szereplő tevékenység-kategóriákat (kötelező, választható, stb) mert itt csak a „hogyanra" koncentrálunk

a) A gyermekek számára rendszeres szakmai szolgáltatásként legalább képesség-kibontakoztató foglalkozás, állapotfelmérés, fejlesztés és étkeztetés biztosítása,

A Biztos Kezdet program alaptevékenysége a gyermekekkel való rendszeres foglalkozás. Célja a gyermek fejlettségéhez igazodó, fejlődését elősegítő emberi és tárgyi környezet folyamatos biztosítása, mely lehetőség szerint a szülő foglalkozásba való bevonásával történik.

A rendszeres foglalkozások céljukat három csatornán valósítják meg:

- A gyermek képességeinek kibontakoztatása.
- A szülő-gyermek kapcsolat erősítése a szülő bevonásával a gyermek játéktevékenységébe.
- A szülő bátorítása saját és a gyermeke jövőképének változtatásával kapcsolatos kérdésekben.

A gyermekek fejlődésének nyomonkövetése céljából a Biztos Kezdet Gyerekház munkatársai félévente értékelik a gyermek fejlettségét. A vizsgálat eredményeit rögzítik és az eredményeket a szülőkkel megbeszélik. Amennyiben a nyomonkövetés eredménye aggodalomra ad okot, felveszik a kapcsolatot a védőnővel, fejlesztő-, ill. gyógypedagógussal.

A Biztos Kezdet Gyerekház munkatársak együttműködnek a területileg illetékes védőnővel annak érdekében, hogy a Gyerekházba bekerült gyermekek esetében megtörténjen érvényes és megbízható módszerrel a fejlődési zavarok és eltérések kiszűrése, a szűrővizsgálat felvétele. A szülőt tájékoztatják a szűrővizsgálat mibenlétéről, jellegéről. A Gyerekházba bekerült gyermekekről nyilvántartást vezetnek, a szűrések ütemezésében a védőnő munkáját segítik. A védőnő tapasztalatait a Gyerekház saját dokumentációs rendszerében rögzítik.

b) Az eltérő fejlődésű gyerekek számára szakemberhez való hozzáférés, konzultációs lehetőség biztosítása,

Fontos a szűrővizsgálat, ill. az állapotfelmérés eredményeként kiszűrt gyermekek szakvizsgálatra való eljuttatása. A Gyerekház feladata a védőnővel együttműködve annak biztosítása, hogy a gyermek problémájának megfelelő szakvizsgálat megtörténjen és ennek alapján a gyermek számára fejlesztési/terápiás terv készüljön. A Gyerekház munkatársak a vizsgálat eredményeit dokumentálják, a kezelést nyomon követik és a javasolt terápiát/fejlesztést beépítik a gyermek foglakozási tervében.

A Gyerekház listát készít a területileg illetékes vizsgáló intézmény(ek) elérhetőségéről és azt a dokumentációs rendszerben rögzíti. Vizsgáló intézmény lehet bármely intézmény (kórház, nevelési tanácsadó, korai fejlesztő, stb.), ahol a szükséges vizsgálatot szakszerűen elvégezhetik.

c) A szülők a gyermekkel együtt történő részvételének biztosítása, valamint számukra személyiség- és kompetenciafejlesztést célzó, valamint egyéb preventív célú programok szervezése: egészséges életmódra nevelése, gazdálkodási, háztartástani ismeretek nyújtása.

A Gyerekházak működésük során elsősorban a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, családok bevonására koncentrálnak. A szülőkre irányuló szolgáltatások során olyan partneri kapcsolat kialakítása a cél, amely lehetőséget ad:

- a szülők nevelési kompetenciáinak bővítésére, formálására, valamint
- a felnőttek egyéni jóllétének, jövőképének pozitívabb irányú befolyásolására (például: kreatív szabadidős elfoglaltságok lehetőségének teremtése, munkaképessé válásban való segítés, egészségneveléssel összefüggő tevékenységek, háztartási, gazdálkodási ismeretek, valamint az önkéntes feladatvállalás, felelősségvállalás a gyerek, a család, valamint a környezetben lévő kisebb és nagyobb közösség érdekében).

A Biztos Kezdet program sajátossága, hogy a gyerek a szülővel (szülőkkel, nagyszülővel) van jelen, így saját élményű tapasztalatot szerezhet számára ismeretlen területeken, vagy helyzetekben a gyerekkel való együttlét, együtt játszás, gondozás, „tanulás”, tevékenykedés során.

A délelőtti vagy délutáni időszakban a Gyerekház munkatársak olyan tevékenységeket szerveznek, melyek célja a szülő személyiségének, kompetenciáinak bővítése, fejlesztése, formálása. Ennek módszerei lehetnek: beszélgető körök, egyszeri vagy sorozatként működő csoportfoglalkozások, meghívott szakemberek által tartott „előadások”, beszélgetések, konzultációk. Olyan tapasztalatszerző, gyakorlatorientált kezdeményezések ezek, amelyek keretében kipróbálhatnak számukra újszerű módszereket, technikákat (pl.: cumi kifőzése, bébiétel készítés, torna, stb.), megszerezhetnek új képességeket (varrás, üvegfestés, befőzés, stb.), ismereteket (önismeret, számítógép kezelése, dalok, versek, mesék, önéltrajz készítés, stb.).

d) Mosás, tisztálkodási lehetőség biztosítása,

A Biztos Kezdet program kiemelten kezeli a támogatott gyerekek, családok jóllétének biztosítását. Ennek keretében a Gyerekház mosási, tisztálkodási lehetőséget teremt, ill. ezek használatára tapintatosan biztatja a szülőket. A Gyerekház munkatársak szükség szerint délelőtt vagy délután is biztosítják ezen szolgáltatások igénybevételének lehetőségét, rugalmasan alkalmazkodva az egyéni szükségletekhez.

e) A gyerekek számára a foglalkozások idején a korosztályuknak megfelelő étkezés (tízórai) biztosítása a délelőtti nyitva tartás idején,

A Gyerekház alapfeladata a mindennapi tízórai biztosítása, az egészséges táplálkozás ösztönzése. Kötelezően a Gyerekház csak melegítő konyhát biztosít. Az étkeztetés alapvetően a délelőtti tízóraira vonatkozik. A tízórai (uzsonna) lehet szendvics, gyümölcs, tejtermék, bébiétel a gyermek életkorának megfelelően. A Gyerekház a gyerek egészséges táplálkozásának érdekében – lehetőleg a védőnő bevonásával - támogatja az anyát abban, hogy minél tovább szoptassa gyermekét.

A közös étkezések szervezésének célja:

- az étkezésre vonatkozó helyes szokások alakítása, kézmosás, asztalnál étkezés, szociális és kommunikációs fejlődés támogatása, nyelvi fejlesztés társas helyzetben,
- a táplálék minőségének megválasztásában való ösztönzés, pl. zöldségek, gyümölcsök fogyasztásának rendszeresítése,

- az egészséges táplálkozásra való nevelés,
- konyhai műveletek bevezetése, tanítása, pl. közös főzés, otthoni tartósítás, befőzés, stb.
- az étkezések lebonyolításába (az étrend megtervezése, beszerzések, előkészítés, rendrakás) a szülők aktív bevonása.

Fontos, hogy ne csak készételek szerepeljenek az „étlapon".

A közös étkezések generálhatják a Gyerekház konyhakertjében való gazdálkodást, ahol sok egészséges alapanyag megtermelhető. A Gyerekházban nyújtott étkezés keretében nem közétkeztetésről van szó.

f) A korszerű gyermeknevelési alapelvek folyamatos és tudatos közvetítése a szülőknek,

A Biztos Kezdet program alapelve, hogy egyrészt tiszteletben tartsa a családok, szülők gyermekneveléssel kapcsolatos szokásait, ugyanakkor támogassa az egyedi gyermeki igényekhez igazodó, hatékony módszerek elsajátítását. Ennek érdekében elsősorban a példaadást tekinti kiemelt módszernek, ill. az ismeretek bővítését, a látott jó módszerek tudatosítását, gyakorlását, oly módon, hogy az növelje, erősítse a szülők „kompetenciaélményét". Ennek érdekében a Gyerekház bármely programja, tevékenysége közben lehetőség adódik mintaadásra, beszélgetésre természetes körülmények között, a napi rutin részeként.

A Biztos Kezdet program szerves részeként történik a gyermeknevelési kérdésekkel kapcsolatos csoportos szülői beszélgetések biztosítása. Témái lehetnek: gyermeknevelési problémák – lehetséges módszerek, a szülő gyermekkorának, a mindennapok hatása a gyermek fejlődésére, az apák szerepe, a párkapcsolatok hatása, stb. A beszélgetés megvalósulhat a Gyerekház tevékenységével párhuzamosan külön helyiségben, vagy attól időben elkülönülten (délután). Rendszeressége rugalmas, a felmerülő problémás helyzetek függvénye, eleinte havi minimum egy alkalom szervezése kötelező.

A szülők felelős szülői szerepeikben való megerősítése:

- a szülők képzésének és munkavállalásának motiválása és támogatása a partnerek érzékenyítésével, bevonásával, szolgáltatásainak kihasználásával
- együttműködésben a partnerekkel (Munkaügyi Központ, önkormányzat, iskola) közös terv kidolgozása a képzési és munkavállalási lehetőségek bővítésére. A Gyerekház kiemelt figyelmet fordít a különösen alacsony végzettséggel rendelkező szülőkre és arra, hogy a munkaerőpiac igényeinek megfelelő képzettséget szerezhessenek
- az egyént vagy közösséget sértő, diszkrimináló helyzetek kezelése cselekvő viselkedésformák támogatásával
- szülők innovatív javaslatainak beépítése a Gyerekház működésébe.

g) Várandósok felkészítése a gyermek fogadására,

Az anya-gyermek kapcsolat minősége, ill. a magzat fejlődése szempontjából egyaránt fontos, hogy a gyermeket váró szülők minél hamarabb bekapcsolódjanak a programba. Ebben nagy segítség a védőnő, aki a bevonásban, az ismeretátadásban, a tanácsadásban is részt vesz/vehet. A várandósok sikeres bevonása garancia lehet arra, hogy a születés után „gyerekházassá" válik a család, azaz, nagyobb az esély a bennmaradásra, a rendszeres részvételre.

A várandósok bekapcsolódhatnak a délelőtti tevékenységekbe, ill. szervezhető számukra (különösen, ha többen vannak) külön „foglalkozás": beszélgető kör, csoportfoglalkozás (pl.: terhestorna), szakemberek (szülésznő, orvos) bevonásával előadás, konzultáció, tanácsadás. A témák között

szerepelhet pl.: a magzat fejlődése, ennek feltételei, anya-gyerek kapcsolat, szülésre való felkészítés, szülés utáni depresszió, stb.

h) Helyi partneri együttműködések kialakítása és működtetése a szakemberek között (védőnő, gyermekorvos, szociális munkás óvónő, fejlesztő pedagógus),

A Biztos Kezdet program munkatársai aktív partneri kapcsolatot létesítenek és tartanak fenn lehetőség szerint minden, az adott településen a 0-3 éves gyermekekkel, ill. családjaikkal dolgozó szakemberrel (kiemelten a védőnő, gyermekorvos, óvónő, gyógypedagógus).

Ennek keretében:

- a Gyerekház vezetője a fent említett szakembereket a havi rendszerességű kibővített team ülésre meghívja, ahol a megbeszélések az egyes gyermekekkel végzett közös munka köré szerveződnek;
- a Gyerekház vezetője a szakemberek számára elérhetővé teszi a Biztos Kezdet programhoz kapcsolódó szakmai-módszertani anyagokat, és felhívja a figyelmüket a meghirdetett Biztos Kezdet képzésekre; informálja őket a Biztos Kezdet alapelvekről, a gyermek program által kiemelkedő jelentőségűnek tartott szükségleteiről és a kapcsolódó szenzitív ügyekről (pl. adatvédelem);
- a Gyerekház vezetője gondoskodik az óvodával való együttműködésről a sikeres óvodakezdés, valamint a gyermekek utánkövetése érdekében.

i) Részvétel a helyi közösség életében, közösségi rendezvények szervezése, elsősorban az igénybevevői kör számára,

A Biztos Kezdet program keretében közösségi programok szervezése folyik a szülők aktivizálása, a szülők közötti kapcsolatok erősítése, a gyermekekért való közös érdekeltség megteremtése érdekében. A közösségi részvétel lehetséges formái: a szülők és a Gyerekház munkatársai által közösen szervezett ünnepek, családi nap, kötetlen együttlétek. Célszerű olyan programokat szervezni, amelyek az érintett közösség igényeire épülnek, ill. amelynek tervezésébe, szervezésébe, értékelésébe az érintettek is részt vesznek.

A település lakosságának folyamatos informálása a Gyerekház működéséről: évente kétszer Biztos Kezdet Gyerekház hírlevél összeállítása, amelyik közérthető formában tájékoztatja a lakókat a Gyerekház tevékenységéről.

j) Együttműködés a család- és gyermekjóléti szolgálattal, valamint család- és gyermekjóléti központtal.

A Biztos Kezdet program munkatársai aktív partneri kapcsolatot létesítenek és tartanak fenn a települési/járási család- és gyermekjóléti szolgálat, valamint család- és gyermekjóléti központ munkatársaival.

Krízis esetén vagy a Gyerekház dolgozói vagy a jelzőrendszer egyéb tagjai kérik az esetmegbeszélést. A Gyerekház helyet biztosíthat az esemény megvalósulásához, vagy segítséget ad a lebonyolítás megszervezéséhez. A szülők és érdekeltek megjelenését segíti, támogatja.

A szakembereket meghívja a havonta egyszer kötelező „kibővített team-megbeszélésre".

k) A célcsoport családját érintően új foglalkozások bevezetése (pl. kamaszlányok önismereti csoportja).

A pályázat kapcsán készült helyzetkép/szükséglet felmérés rámutat azokra a problémákra, hiányokra, amelyek sajátos, helyi válaszokat igényelnek. A pályázat készítése és megvalósítása során törekedni kell arra, hogy létrejöhessenek olyan újszerű kezdeményezések, amelyek a célcsoporthoz tartozó családok (a család bármely tagja) problémára reagál. Nagy sikerrel működnek Gyerekházakban apák,

nagyszülők számára szervezett programok, ill. több generáció együttélését támogató kezdeményezések.

l) A legrosszabb helyzetű családok fokozott bevonása érdekében célzott tevékenységek megvalósítása pl. (terápiás szakember, pszichológus).

A Biztos Kezdet program (célzottságából adódóan) sokszor érint meg úgynevezett „sokproblémás" családokat. Ezekben az esetekben azok a problémák összeadódva (sokszor összeszorzódva) állnak fenn, amik hátrányos, sokszor kilátástalan helyzetbe sodorják a családokat (munkanélküliség, szenvedélybetegség, anyagi nehézségek, tanulási problémák, tartósan vagy szenvedélybeteg, vagy fogyatékos a családban, stb.). Ilyen esetekben a gyerekházas dolgozók a család és önmaguk számára is kérhetnek speciális szakembertől segítséget.

m) A roma családok fokozott bevonása érdekében harmadik – legalább alapfokú végzettséggel rendelkező - munkatárs alkalmazása, lehetőleg a helyi roma nők közül.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy azokban a Biztos Kezdet Gyerekházakban, ahol az egyik munkatárs az érintett családok közül kerül ki, sokkal könnyebben és sikeresebben zajlott a bevonás és a benntartás folyamata. Fontos, hogy olyan munkatárs kerüljön kiválasztásra, aki kellő elfogadással bír a családok részéről, s aki – vélhetően – képes elfogadni a BK alapelveket, aktívan bekapcsolódni a munkába, együttműködni a kollégáival, a szülőkkel, a szakemberekkel.

n) A Gyerekház a környező aprófalvakban, tanyás területen élő gyermekek és szüleik számára heti rendszerességgel játékos foglalkozásokat szervezhet, továbbá biztosíthatja a környező aprófalvakban, tanyás területen élő, nem megfelelően fejlődő gyermekek számára a megfelelő szakemberhez való hozzáférést.

Amennyiben a Gyerekházat létrehozó (pályázó) település környezetében vannak aprófalvas vagy tanyás területek, szükség lehet olyan tevékenységek tervezésére, szervezésére, melyek az ő problémáikra reagálnak – sajátos formában. Ez történhet bizonyos BK szolgáltatások „kivitelével" (játékos foglalkozások szervezése, könyv és/vagy játékkölcsönzés, szülők számára tanácsadás a gyerekházasok, szakemberek által, stb.) vagy az érintett családok „beutaztatásával" (Gyerekházba, szakemberhez).

10. Személyi feltételek

Biztos Kezdet Gyerekházakban általában minimálisan két fő foglalkoztatása szükséges, ugyanakkor az optimális az, ha harmadik munkatárs alkalmazására is sor kerül.

Elvárások a munkatársakkal szemben:

a. 1 fő Biztos Kezdet Gyerekház vezető heti 40 órában, aki rendelkezik a következő végzettségek valamelyikével:
   - felsőfokú elsősorban kisgyerekre vonatkozó pedagógiai végzettség,
   - felsőfokú egészségügyi végzettség,
   - pszichológusi végzettség,
   - szociálpedagógiai végzettség,
   - a 15/1998. (IV. 30) NM rendelet 2. számú melléklet I. Rész I. Alapellátások cím 2. pontjában a bölcsőde magasabb vezetőjére/vezetőjére meghatározott képesítési előírások valamelyike;

b. 1 fő Biztos Kezdet Gyerekház munkatárs minimum heti 20 (optimális a heti 40) órában, aki legalább középfokú végzettséggel rendelkezik, előnyt jelent:

- pedagógiai,
- egészségügyi,
- bölcsődei gondozói végzettség,
- vagy ilyen irányú képzésben való részvétel;

c. 1 fő Biztos Kezdet Gyerekház munkatárs minimum heti 20 (optimális a heti 40) órában, aki legalább alapfokú végzettséggel rendelkezik.

A családok sikeres bevonása és benntartása érdekében törekedni kell arra, hogy a Gyerekház valamelyik munkatársa a célcsoportból (hátrányos helyzetű családok) kerüljön ki.

11. Ideiglenes helyszín

A szolgáltatás e feltételeknek megfelelő ideiglenes helyszínen is elindulhat. Ideiglenes helyszínnek számít minden olyan helyszín, amely alkalmas 3 éves és fiatalabb gyermekek és szüleik fogadására (pl. óvodai csoport szoba, művelődési ház), biztosítja az alapvető feltételeket (legalább egy foglalkoztató szoba, mosdó, külön bejárat, szeparált udvar, stb.) és nem igényel beruházást abban az időszakban, amíg jelen pályázat keretében kialakításra kerülő helyszínen el nem indul a szolgáltatás. Az ideiglenes helyszín kialakítására, berendezésére a támogatás legfeljebb 5%-a használható fel. A tárgyi feltételek, és beszerzendő eszközök tekintetében jelen útmutató 2. pontja (Az EFOP 2.1.2 felhíváshoz kapcsolódó elvárások) az irányadó.

12. Jogszabályok:

- ✓ 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről *(Gyvt. Gyermekjóléti Alapellátások – BK Gyerekházak definiálása)*
- ✓ 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- ✓ 191/2008. (VII. 30.) Korm. rendelet a támogató szolgáltatás és a közösségi ellátások finanszírozásának rendjéről *(NRSZH – BK GYH finanszírozás)*

Ajánlások, állásfoglalások:

- ✓ NRSZH Szakmai ajánlás – A Biztos Kezdet Gyerekház működésének módszertani ismérvei
- ✓ ÁNTSZ Védőnői Szakfelügyeleti Iránymutatás – a várandós anyák és a gyermekek védelemével kapcsolatos területi védőnői feladatok helyi eljárásrendjének kialakításához (védőnői feladatok a Gyerekházban)

Ajánlott irodalom:

- ✓ Emberi Erőforrás Támogatás Kezelő Gyerekesély program honlapja: http://gyerekesely.eu

Az EFOP-2.1.2-16 felhíváshoz kapcsolódó elvárások

1. A fejlesztéssel érintett ingatlan

A Biztos kezdet Gyerekház kialakítása során nem cél új közösségi tér létesítése, lehetőleg a meglévőt kell hasznosítani és funkcióját bővíteni, az új feladatra alkalmassá tenni, igazodva a korcsoport igényeihez. A Gyerekház hátteréhez szükséges önálló ingatlan vagy ingatlanrész bevonása lehetőleg az érintett önkormányzat tulajdonában lévő ingatlan átalakításával történjen. Bővítés esetén is biztosítani kell a szakmai munka zavartalan megvalósulását. A Gyerekház által használt helyiségek meglévő intézmény által használt helyiségek is lehetnek, de gondoskodni kell arról, hogy a többféle szolgáltatás, program megfelelően ossza fel a helyiségek használati jogosultságait és idejét.

Ugyanakkor kivételesen indokolt esetben – amennyiben a településen nincs alkalmassá tehető épület, lehetőség van ingatlanvásárlásra, új épület létesítésére az útmutatóban meghatározott mértékig. Ebben az esetben részletesen be kell mutatni, hogy az ingatlanvásárlást, új épület létesítését mi indokolja és mi teszi elkerülhetetlenné.

A Biztos Kezdet Gyerekház kertkapcsolattal rendelkező házban vagy más (egyéb humán feladatokat, programokat biztosító) közösségi térben működik, kialakításánál törekedni kell arra, hogy a mellékhelyiségek és a játszószoba egy szinten legyenek.

A Biztos Kezdet Gyerekház a szolgáltatásait igénybe vevő családok által lakott területen, babakocsival, biciklivel megközelíthető távolságban helyezkedjen el (utca, háztömb, negyed). Kivételt jelenthetnek azok a tanyás, vagy aprófalvas térségben működő Gyerekházak, ahol nagyobb távolság is elfogadható a Gyerekház és a család lakóhelye között. A Gyerekház családias, közvetlen hangulatot és a célszerűséget leginkább biztosító épületben működhet. A tárgyi/elhelyezési feltételekhez tartoznak a megfelelő bútorok, a megfelelő játékkészlet és ennek bővítése a külső tér (játszókert) révén, valamint a belső tér, ahol az alapfunkciók működése mellett részben az otthoni hiányok is pótolhatóak (folyóvíz, mosás), illetve közös főzésre, egészséges ételek készítésére van lehetőség.

A Biztos Kezdet Gyerekháznak vagy a Biztos Kezdet Gyerekháznak helyet biztosító, más szolgáltatást is befogadó integrált térnek meg kell felelnie a létesítési, használati és üzemeltetési tűzvédelmi előírásoknak, amelyet az illetékes tűzvédelmi hatóság állapít meg a fenntartó kérésére, és évente ellenőriz.

Az alapvető működéshez szükséges infrastruktúra kialakítását legkésőbb a projekt indítását követő 24 hónapon belül biztosítani kell.

2. A Biztos Kezdet Gyerekházban vagy a Biztos Kezdet Gyerekháznak helyet biztosító integrált térben biztosítani kell:

a) legalább egy, felnőttek és gyermekek fogadására egyaránt alkalmas fogadóhelyiséget,

b) legalább egy, 20 négyzetméteres, természetes fénnyel megvilágított, a 3. pontban foglaltak szerint kialakított játszószobát,

c) legalább egy, fejlesztő foglalkozások megtartására, a szülőkkel való beszélgetésre, csoportmegbeszélésre alkalmas helyiséget,

d) legalább egy felnőtt WC-t,

e) legalább egy gyermek WC-t vagy a felnőtt WC használatát lehetővé tevő szűkítőt,

f) legalább egy fürdőszobát, gyerekfürdetésre alkalmas káddal vagy zuhanyozóval, mosógéppel, kézmosóval és ruhaszárító eszközzel felszerelve,

g) legalább egy teakonyhát, tűzhellyel, hűtőszekrénnyel, kenyérpirítóval, vízforralóval, előkészítő konyhalappal vagy asztallal felszerelve,

h) legalább kettő személyi számítógépet, melyek közül az egyik a Biztos Kezdet Gyerekház foglalkoztatottjainak, a másik a szülők rendelkezésére áll,

i) lehetőség szerint konyhakert művelésére alkalmas területet és

j) babakocsi tárolására alkalmas fedett helyet.

3. A játszószobában biztosítani kell:

k) egy könnyen kialakítható, puha és könnyen tisztán tartható játszó-mászó felületet,

l) nyitott, a gyermekek számára hozzáférhető magasságú polcokat és rajtuk elhelyezett játékokat,

m) könyves sarkot polccal és alacsony ülőalkalmatossággal, és

n) pihenésre, alvásra alkalmas pihenőhelyet könnyű matracokkal és takaróval.

4. A kertben lenni(ük) kell:

o) szabványosított kültéri játékoknak, legalább két eszköz legalább 30 m^2-en;

p) szélvédett és árnyékolt játszóhelynek;

q) a játszókert rendelkezzen füves és szilárd borítással, valamint ütéscsillapító burkolattal.

A játszószoba és a vizes helyiségek kivételével a helyiségek többfunkciósak is lehetnek, egy helyiség több funkciót is elláthat, ez esetben az adott helyiségnek a nagyobb alapterületi követelménynek kell megfelelnie. Összességében a Biztos Kezdet Gyerekház minimális alapterülete legyen legalább 70 m2 – kivéve a más szolgáltatással egy épületben működő Gyerekházat.

5. Ajánlás játékkészlet beszerzésére

A játékkészlet biztosításánál lényeges, hogy a játékeszközök egyaránt megfeleljenek a kisgyermekek életkori sajátosságainak, továbbá egészségügyi és pedagógiai szempontoknak is.

<u>Egészségügyi szempontok:</u>

- könnyen tisztítható, fertőtleníthető legyen,
- ne legyen balesetveszélyes, könnyen törhető, törött, apró elmeire szedhető,
- ne legyen hosszú zsinórja, hosszú esetleg hulló szőrű, ne legyen túl nehéz, ne legyenek éles sarkai,
- megfelelő méretű legyen, festéke ne oldódjon nyálban, ne pattogjon le, ne legyen alkalmas arra, hogy orrba, fülbe, garatba kerülhessen.

<u>Pedagógiai szempontok:</u>

- minden tevékenységi formához legyenek megfelelő játékeszközök (manipuláció, konstruálás, utánzó és szerepjáték, mozgásfejlesztés stb.),
- a játék színe, formája, nagysága keltse fel és tartsa ébren a gyermek érdeklődését,
- több fajta tevékenységhez legyen használható,

- a játék kivitelezése, legyen igényes, minőségénél a legfontosabb szempont, hogy megfeleljen a fokozott igénybevételnek,
- a játékok elhelyezése a gyermek számára önállóan elérhető nyitott játékpolcon, tároló edényekben (vödör, kosár, stb.) a gyermekek életkorának megfelelően több azonos mennyiségre osztva történhessen; a felügyeletet igénylő játékok a felnőtt által elérhető nyitott polcon, vagy szekrényben kerülhessenek tárolásra,
- a játékeszközök mennyiségét a csoport várható létszáma, életkori megoszlása határozza meg, de mindenképpen egyféle játékból több darab, vagy több egységnyi legyen,
- fontos, hogy a játékok tartósak, biztonságosak és esztétikusak legyenek, a vásárlásnál a természetes anyagokat részesítsük előnyben.

Alapjátékok minden korcsoport számára:

- különböző méretű szegett játszókendők,
- babák,
- autók,
- labdák,
- képeskönyvek,
- építőjátékok,
- mozgásfejlesztők.

A vásárolt játékokon túl, támogatjuk a házilagosan is kivitelezhető, a Gyerekházban közösen elkészített eszközöket, például: só+liszt gyurma sütemények, bábok. A beépített udvari játékok során célszerű figyelembe venni a korcsoportnak ajánlott 78/2003. (XI. 27.) GKM rendeletet a játszótéri eszközök biztonságosságáról.

Az alább felsorolt eszközök egy részének biztosítása a helyi szükségleteknek megfelelően az ideiglenes helyszínen is szükséges az EFOP-1.4.3-16 Felhívásban megjelölt költségkorlát erejéig. A költségvetésben a Felhívás 5. pontjában meghatározottak szerint szükséges tervezni (anyag, kis értékű eszköz, nagy értékű eszköz).

6. Ajánlás bútor és eszközlistára

Helyiség	Bútor/eszköz	Megjegyzés
Előszoba		
	fogas vagy ruha állvány	
	öltöztető pad/asztal	
	egyéb tárolók	sapkának, szülők csomagjainak stb.
	cipőtároló	
	tükör	

Magyarország Kormánya
Európai Unió
Európai Strukturális és Beruházási Alapok
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Helyiség	Bútor/eszköz	Megjegyzés
	szőnyeg	ajánljuk az egyszínű, harmóniát sugárzó szőnyegeket, vagy pl.: natúr növényekből készülteket, amelynek más-más a textúrája.
	öltöztető pad	
	hirdető tábla	mágneses
Konyha		
	konyhaszekrény felszerelve (csap, mosogató, szárító)	
	porszívó	
	elektromos vízforraló	
	kenyérpirító	
	hűtőszekrény	
	tűzhely, sütővel	ajánljuk a villanytűzhelyt
	mikrohullámú	
	asztal	
	szék	felnőtt székek
	pedálos szemetes	
	egyéb tárolók	
	tányér, pohár, evőeszközök, kancsók, keverő tálak, tálcák, fakanál	
	konyhai mérleg	
	turmix, rúdmixer	
	fazekak, lábasok, serpenyők,	
	zárt kenyértartó	
Fürdőszoba		
	mosdó	
	WC	fellépő és szűkítő is, vagy gyerekméretű WC is
	fürdőkád	
	pedálos szemetes	
	tükör	
	pelenkázó szekrény	
	automata mosó-és szárítógép	

Magyarország Kormánya
Európai Unió
Európai Strukturális és Beruházási Alapok
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Helyiség	Bútor/eszköz	Megjegyzés
	egyéb tárolók	
Játszószoba		
	szőnyeg	ajánljuk az egyszínű, harmóniát sugárzó szőnyegeket
	zárt szekrény	a szülő felügyeletét igénylő játékok tárolására
	nyitott polcrendszer	játékok és gyerekkönyvek tárolására
	egyéb tároló szekrény	
	asztal	gyerek méret
	gyerek kanapé	játszó sarokba
	szék	gyerek méret
	párnák	meséléshez, játszósarokba
	kanapé, vagy fotelok	szülők számára
	kiságy, járóka	
	alvóágy	
	egyéb tárolók	
	egyéb gyerekbútor kiegészítők	pl. nagyméretű szivacs, játszószőnyeg
Szülői foglalkoztató szoba		
	könyvespolc	
	íróasztal	
	szék	felnőtt
	tároló szekrény (DVD, video stb.)	
	szőnyeg	
	kanapé	
	fali szórólap-tartó, hirdető tábla	
Egyéb kellékek		
	függöny	
	lámpa	
	textíliák, konyharuha, törülköző, kéztörlő, gyermektakaró, gyermek lepedő, előke, textil pelenka	
Elektronikai cikkek		

Magyarország Kormánya
Európai Unió
Európai Strukturális és Beruházási Alapok
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Helyiség	Bútor/eszköz	Megjegyzés
	CD lejátszó, magnó	
	videokamera	
	digitális fényképezőgép	
	számítógép	
	multifunkcionális készülék	
	mobil telefon	
	vezetékes telefon	kötelező
	egyéb, kis értékű eszközök	

7. Játék lista - javaslat

0-2éves korig	
Babák	puha, kisméretű /30cm/ babák, textil babák, frottír és plüssfigurák,
Konstruáló játékok	dupló, legó, megfelelő méretű egyéb műanyag építő játékok / óriás láncszemek, tüske, clipo, / óriás papírtéglák, fa építőkocka, montessori játékok, baby logik, pohár- és hordó sorok, formakirakók, nagyméretű gyöngyök, nagyméretű fűzős játékok, fa dominók
Nagymozgásos játékok	hordár kocsik, dömperek, autók, motorok, tricikli, mászóka, alagút bébi csúszda, labdák
Húzogatható, tologatható eszközök	vonatok, autók, húzós állatok, babakocsi
Üreges játékok	kosarak, szatyrok, vödrök, tálak, táskák, talicskák
Homokozó játékok	vödör, lapát, homokozó formák, szita, malom, kerti szerszámok, locsoló
2-3 éves korig	
Gyakorlójáték	Montessori torony, formaigazító/dobó, pohár és hordó sorok
Szerepjáték	babák (közepes méretűek) babakocsi, baba főzőedények, babakonyha, babaruha, poharak, tányérok, evőeszközök, orvosi táska, műanyag szerelő készlet, szerelő pad, csavarhúzó, kalapács, gyerektakarító eszközök, műanyag zöldségek, gyümölcsök
Konstruáló/építőjáték	színes, közepes méretű építő kockák, műanyag közepes nagyságú autók, teherautók, munkagépek, nagyméretű gyöngyfűző, dupló, legó, playmobil jellegű építők, kemény műanyagból készült állatok
Szabályjáték	egyszerű társasjátékok, különféle puzzle (nagyobb méretű, fogantyús), memória játékok
Művészeti tevékenységek	
Mese, báb, dramatizálás	bábok, bábkészletek (ujj- és kesztyűbábok) mesekönyvek, színes keménylapos leporellók, verses, dalos ismeretterjesztő könyvek,

Magyarország Kormánya
Európai Unió
Európai Strukturális és Beruházási Alapok
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

	jelmezek, kellékek
Zenei tevékenység eszközei	dob, cintányér, csörgő, zenei CD
Kézműves tevékenység	Színes papír, kartonpapír, olló (gyermekméretű is), papír, ragasztó, gyurma (különböző fajta) süteményforma, ujj festék, tempera, ecset színes ceruza, filctoll, nagy műanyag terítő (földre, szőnyegre, asztalra)
Mozgásfejlesztő eszközök	labdafürdő, egyensúlyozó tölcsér, trambulin, beltéri torna eszközök, létra, háló, vastag kötél-rács, különböző méretű, tapintású labdák, ugráló labda, karikák, különféle felületű lépő lapok, kismotor (2-3 db), tricikli, alagút, papír téglák
Kerti játékok	műanyag gyerek és felnőtt kerti székek, asztalok, csúszdák, mászókák, libikókák, labdatölcsér, gyerek kertészkészlet, locsoló kanna, homokozó, aszfaltkréta
Egyéb	tükör (egész alakos méret) falra rögzítve

Magyarország Kormánya
Európai Unió
Európai Strukturális és Beruházási Alapok
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE